

Міністерство освіти і науки України
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова приймальної комісії

О. Я. Чебикін

2019 р.

ПРОГРАМА

вступної співбесіди з української мови і літератури для абітурієнтів, що
вступають на освітній ступінь бакалавра
за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література)
друга вища освіта

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму вступної співбесіди з української мови і літератури для абітурієнтів, що вступають на освітній ступінь бакалавра за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література) (*друга вища освіта*) розроблено на основі програм з української мови та української літератури для загальноосвітніх навчальних закладів. Матеріал програми розподілено на два розділи: 1 - українська мова; 2 - українська література і враховано специфіку означених навчальних предметів, спрямованих на формування мовної, мовленнєвої, соціокультурної, діяльнісної, літературознавчої компетенцій та читацької культури учнів як складників комунікативної компетентності.

Програма складається з пояснювальної записки та основної частини.

У пояснювальній записці визначено вимоги до рівня знань і вмінь вступників з дисциплін українська мова та українська література. В основній частині подано перелік розділів і тем для вступної співбесіди, а також список рекомендованої літератури.

Вступна співбесіда з української мови і літератури має на *меті* перевірити рівень мовної та літературної підготовки, а також рівень сформованості комунікативної компетентності вступників на другу вищу освіту в предметній області - філологія. Відповідно вступники повинні **знати**:

- основні відомості про фонетичну, лексичну та граматичну будову сучасної української літературної мови;
- мовленнєвознавчі поняття (текст, види мовленнєвої діяльності, різновиди мовленнєвого спілкування, стилі й типи мовлення);
- основні етапи та явища літературного процесу, твори української літератури;
- найкращі взірці усної народної творчості.

Вступники повинні **вміти**:

- аналізувати мовні явища й факти, виконувати повний і частковий мовні розбори;
- знаходити і виправляти орфоепічні та орфографічні помилки;
- виконувати мовні завдання, виявляючи знання норм сучасної української літературної мови: фонетичні, орфоепічні, лексичні, фразеологічні, граматичні, орфографічні, пунктуаційні, стилістичні,
- працювати з текстом, комунікативно доцільно й виправдано користуватися засобами мови в різних життєвих ситуаціях і сферах спілкування, дотримуючись норм українського етикету;
- орієнтуватись у мистецьких напрямках і течіях відповідного періоду в літературі й мистецтві, користуватись літературознавчою термінологією, аналізувати художні твори;
- сприймати літературний твір як явище мистецтва слова.

Програма вступної співбесіди

Розділ 1. Українська мова

Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія

1. Звуки мови й звуки мовлення. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді й м'які, дзвінкі й глухі; вимова звуків, що позначаються буквами *г і г*.
2. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт (абетка, азбука). Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв *я, ю, є, ї* та *щ*.
3. Уподібнення приголосних звуків.
4. Склад. Наголос. Орфоепічний словник і словник наголосів. Вимова наголошених і ненаголошених голосних. Ненаголошені голосні [e], [u], [o] у коренях слів. Ненаголошені голосні, що не перевіряються наголосом.
5. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Чергування [o] — [a], [e] — [i], [e] — [и]; [o],[e] з [i]; [e]—[o] після [ж],[ч], [ш]; [и], [і] після [ж], [ч],[ш], [шч] та [г], [к], [х] у коренях слів; [г], [к], [х] — [ж], [ч], [ш] — [з'], [ц'], [с'].
6. Основні випадки чергування *у — в, і — й, з — із — зі* (правила милозвучності).
7. Позначення на письмі ненаголошених голосних [e], [и] та (o) перед складом із наголошеним (у) у коренях слів.
8. Спрощення в групах приголосних.
9. Позначення м'якості приголосних на письмі буквами *ь, і, є, ю, я*. Правила вживання м'якого знака.
10. Правила вживання апострофа. Правильна вимова та написання слів з апострофом.
11. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних та збігу однакових приголосних звуків.
12. Написання слів, що ввійшли в українську мову з інших мов (слова іншомовного походження): букви *и, і*; правопис м'якого знака й апострофа; подвоєння букв у загальних і власних назвах.

Лексикологія. Фразеологія

13. Лексичне значення слова. Однозначні й багатозначні слова. Використання багатозначних слів у прямому й переносному значеннях. Тлумачний словник.
14. Групи слів за значенням: синоніми, антоніми, омоніми, пароніми.
15. Групи слів за їх походженням: власне українські й запозичені (іншомовного походження) слова.
16. Активна й пасивна лексика української мови: застарілі слова (архаїзми й історизми), неологізми.
17. Групи слів за вживанням: загальноновживані й стилістично забарвлені слова, діалектні, професійні слова й терміни, просторічні слова. Офіційно-ділова лексика.
18. Фразеологізми. Поняття про фразеологізм, його лексичне значення. Джерела українських фразеологізмів. Прислів'я, приказки, крилаті вирази, афоризми як різновиди фразеологізмів.

Будова слова. Словотвір. Орфографія

19. Основа слова (корінь, суфікс, префікс) і закінчення — значущі частини слова. Спільнокореневі слова й форми слова. Незмінні й змінні слова.
20. Написання префіксів *пре-, при-, прі-*.
21. Змінювання і творення слів. Твірне слово. Основні способи словотворення: префіксальний, суфіксальний, префіксально-суфіксальний, безафіксний, складання основ (або слів), аббревіатури, перехід слів з однієї частини мови в іншу.
22. Зміни приголосних при творенні слів: іменників із суфіксом *-ин (а)* від прикметників на *-ський, -цький*; буквосполученням *-чн- (-ин-)*.
23. Зміни приголосних при творенні відносних прикметників із суфіксами *-ськ-, -цьк-, -зьк-* та іменників з суфіксами *-ств (о), -зтв (о), -цтв (о)*.
24. Складні слова. Сполучні *о, е* в складних словах.
25. Правопис складних слів разом і через дефіс, написання слів з *нів-*; правопис складноскорочених слів.

Морфологія. Орфографія

26. **Іменник** як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники загальні й власні, конкретні та абстрактні. Збірні іменники.
27. Рід іменників. Число іменників. Іменники, що мають форми тільки однини або тільки множини.
28. Відмінки іменників. Кличний відмінок. Особливості написання іменників у кличному відмінку. Відмінювання іменників. Поділ іменників на відміни й групи.
29. Відмінювання іменників II відміни. Особливості відмінювання іменників чоловічого роду в родовому відмінку.
30. Незмінювані іменники. Рід незмінюваних іменників. Відмінювання іменників, що мають форму лише множини.
31. Правопис іменників. Велика буква і лапки у власних назвах. *Не* з іменниками. Правопис складних іменників.
32. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих прізвищ, імен по батькові.
33. **Прикметник**: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
34. Групи прикметників за значенням: якісні, відносні, присвійні. Перехід прикметників з однієї групи в іншу.
35. Ступені порівняння якісних прикметників, творення їх.
36. Відмінювання прикметників. Повні і короткі форми прикметників. Прикметники твердої й м'якої груп.
37. Правопис прикметників. Букви *е, о, и* в прикметникових суфіксах *-ев-(-ев-), -ов-(-йов-, -ьов-), -ин-, -ін-, -ів-(-ів-) -ичн-, -ічн-*. Написання *не* з прикметниками. Написання *-н-* і *-нн-* у прикметниках. Написання складних прикметників разом і через дефіс.
38. **Числівник**: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Числівники кількісні (на означення цілих чисел, дробові, збірні) і порядкові. Числівники прості, складні й складені.

39. Відмінювання числівників. Буква *ь* на кінці числівників і перед закінченням у непрямих відмінках. Роздільне написання складених числівників. Узгодження числівників з іменниками.
40. **Займенник**: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні; питальні й відносні; заперечні; означальні й неозначені. Відмінювання займенників усіх розрядів.
41. Правопис займенників. Приставний *н* у формах особових і вказівних займенників. Написання разом і через дефіс неозначених займенників. Правопис заперечних займенників. Написання займенників із прийменниками окремо.
42. **Дієслово**: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: неозначена форма, особові форми, дієприкметник, дієприслівник, безособові форми на *-но*, *-то*.
43. Неозначена форма (інфінітив) та особові форми. Доконаний і недоконаний види дієслова. Часи дієслів. Теперішній час. Минулий час. Зміна дієслів у минулому часі. Майбутній час. Дієслова I і II дієвідмін. Дієвідмінювання дієслів теперішнього й майбутнього часу.
44. Способи дієслів (дійсний, умовний, наказовий). Творення дієслів умовного й наказового способів.
45. *Не* з дієсловами. Правопис *-ться*, *-шся* в кінці дієслів. Букви *е*, *и* в особових закінченнях дієслів I і II дієвідмін. Буква *ь* у дієсловах наказового способу.
46. **Дієприкметник** як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні й пасивні дієприкметники. Творення й відмінювання активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Дієприкметниковий зворот.
47. Правопис суфіксів дієприкметників. *-Н-* у дієприкметниках та *-нн-* у прикметниках дієприкметникового походження. *Не* з дієприкметниками.
48. **Дієприслівник** як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Вид і час дієприслівників. Дієприслівники недоконаного й доконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот. *Не* з дієприслівниками.
49. **Прислівник**, значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників. Ступені порівняння прислівників.
50. Творення й правопис прислівників. Букви *-н-* та *-нн-* у прислівниках. *Не* і *ні* з прислівниками. *И* та *і* в кінці прислівників. Правопис прислівників на *-о*, *-е*, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання прислівників окремо, разом і через дефіс.
51. **Прийменник** як службова частина мови. Прийменник як засіб зв'язку слів у словосполученні й реченні. Види прийменників за будовою. Непохідні і похідні прийменники. Написання похідних прийменників разом, окремо і через дефіс.
52. **Сполучник** як службова частина мови. Види сполучників за будовою, походженням. Використання сполучників у простому і складному реченнях:

сполучники сурядності й підрядності. Написання сполучників разом та окремо.

53. **Частка** як службова частина мови. Розряди часток за значенням. Правопис часток. *Не* і *ні* з різними частинами мови. Написання часток -бо, -но, -то, -от, -таки.

54. **Вигук** як особлива частина мови. Групи вигуків за значенням. Дефіс у вигуках. Кома і знак оклику при вигуках.

Синтаксис і пунктуація

55. **Словосполучення**. Будова й види словосполучень за способами вираження головного слова. Види зв'язку в словосполученні.

56. **Речення**. Двоскладне речення. Головні і другорядні члени речення. Тире між підметом і присудком.

57. Речення поширені і непоширені. Означення, додаток і обставини як другорядні члени речення. Прикладка як різновид означення. Види обставин (за значенням), способи їх вираження. Порівняльний зворот.

58. Однокладні прості речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, узагальнено-особові, неозначено-особові, безособові) і підмета (називні).

59. Повні й неповні речення. Незакінчені речення, їх стилістичні функції. Тире в неповних реченнях.

60. **Просте ускладнене речення**. Однорідні члени речення (із сполучниковим, безсполучниковим і змішаним зв'язком). Однорідні і неоднорідні означення. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Кома між однорідними членами речення. Двокрапка й тире при узагальнювальних словах у реченнях з однорідними членами.

61. Речення із звертаннями, вставними словами (словосполученнями, реченнями). Звертання непоширені і поширені. Вставні слова (словосполучення, речення). Групи вставних слів і словосполучень за значенням. Розділові знаки при звертанні й вставних словах.

62. Речення з відокремленими членами. Відокремлені другорядні члени речення (також уточнювальні). Розділові знаки при відокремлених членах речення.

63. **Пряма й непряма мова**. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як спосіб передачі чужої мови. Діалог. Розділові знаки при прямій мові й діалозі.

64. **Складне речення**. Складносурядне речення, його будова й засоби зв'язку. Розділові знаки між частинами складносурядного речення.

65. Складнопідрядне речення, його будова й засоби зв'язку в ньому. Підрядні сполучники й сполучні слова в складнопідрядних реченнях. Основні види складнопідрядних речень: з означальними, з'ясувальними, обставинними підрядними частинами (способу дії й ступеня, порівняння, місця, часу, причини, наслідку, мети, умови, допусту). Складнопідрядне речення з кількома підрядними частинами. Розділові знаки між частинами складнопідрядного речення.

66. Безсполучникове складне речення. Сміслові відношення між частинами безсполучникового складного речення. Розділові знаки в безсполучникових реченнях.
67. Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку. Розділові знаки в складному реченні з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.
68. **Текст** як одиниця мовлення й продукт мовленнєвої діяльності. Основні ознаки тексту. Будова тексту. Мікротема й абзац. Види й засоби міжфразного зв'язку. Тема, основна думка тексту, мікротема.
69. **Культура мовлення і спілкування.** Основні ознаки культури мовлення: змістовність, логічна послідовність, багатство мовних засобів, виразність, точність, доречність, правильність. Професійне спілкування. Діалог, монолог, полілог у професійному спілкуванні.
70. **Культура мовлення і стилістика.** Норми сучасної української літературної мови (орфоепічні, правописні, лексичні, морфологічні, синтаксичні, стилістичні) і дотримання їх у мовленнєвій практиці.
71. Стилї мовлення. Стилїстично нейтральна й стилїстично забарвлена лексика.
72. Типи мовлення: розповідь, опис, роздум.
73. Загальне уявлення про мовлення як діяльність; види мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо), їх особливості. Різновиди мовленнєвого спілкування: усне й писемне, монологічне й діалогічне.
74. Риторика як наука про переконливе, впливове й ефективне мовлення. Публічний виступ.

Розділ 2. Українська література

1. **Усна народна творчість.** *Календарно-обрядові пісні.* Головні календарні обряди. Народна обрядова пісня, її різновиди. Пісні зимового, весняного, літнього циклу. *Суспільно-побутові пісні.* Жанрово-тематичне розмаїття пісень (козацькі, чумацькі, кріпацькі, солдатські, бурлацькі, заробітчанські тощо). *Родинно-побутові пісні.* Види родинно-побутових пісень (про кохання, сімейне життя).
2. Українські історичні пісні. Пісні про звитяжну боротьбу козаків із турецько-татарськими нападниками («Зажурилась Україна», «Та, ой, як крикнув же козак Сірко»); про боротьбу проти соціального та національного гніту («Ой Морозе, Морозенку», «Максим козак Залізняк», «Чи не той то Хміль», «За Сибіром сонце сходить»).
3. Пісні Марусі Чурай. «Засвіт встали козаченьки», «Віють вітри, віють буйні», «Ой не ходи, Грицю». Пісні, що стали народними.
4. Українські народні думи. «Маруся Богуславка». Героїчний епос українського народу. Різновиди дум (історико-героїчні, соціально-побутові).
5. Українські народні балади «Ой летіла стріла», «Ой на горі вогонь горить». Тематичні та стилеві особливості, сюжет, герої українських балад.
6. **Давня література.** Українська середньовічна література XI—XV ст. Розвиток писемності після хрещення Руси-України (988 р.). Найдавніші рукописні книги Київської Русі (Остромирове Євангеліє, Ізборник Святослава). Перекладна література. Біблія як Святе Письмо й художній текст. Легенди: про Вавилонську вежу, про Мойсея. Притча про блудного сина.
7. Літописи як історико-художні твори. «Повість временних літ». «Поучення Володимира Мономаха», «Києво-Печерський Патерик».
8. «Слово о полку Ігоревім» — давньоруська пам'ятка, перлина українського ліро-епосу. Історична основа твору. Переклади і переспіви його в XIX-XX ст. Питання авторства. Особливості композиції та стилістичних засобів. Образи руських князів у творі.
9. **Григорій СКОВОРОДА.** «Бджола та Шершень», «Всякому місту — звичай і права», «De libertate» (із «Саду Божественних пісень»). Життя і творчість філософа, просвітителя, поета. Біблійна основа творчості Г. Сковороди та його вчення про самопізнання і «сродний труд».
10. **Іван КОТЛЯРЕВСЬКИЙ.** «Енеїда», «Наталка Полтавка». Творчість І. Котляревського — новий етап у розвитку національного самоусвідомлення. Історія появи «Енеїди». Національний колорит, зображення життя всіх верств суспільства, алюзії на українську історію в ній. Бурлескний гумор, народна українська мова. Соціально-побутова драма «Наталка Полтавка» — перший твір нової української драматургії.
11. **Григорій КВІТКА-ОСНОВ'ЯНЕНКО.** «Маруся». Батько української прози, один із перших у Європі «творців людової повісті» (І. Франко).
12. **Байкарська творчість** поетів-романтиків (П. Гулак-Артемівський, Л. Боровиковський, Є. Гребінка та ін.). **Петро ГУЛАК-АРТЕМОВСЬКИЙ** — перший байкар-класик української літератури.

Започаткування байки-казки («Пан та Собака»). Євген ГРЕБІНКА. Збірка байок «Малоросійські приказки».

13. **Леонід ГЛІБОВ.** «Щука», «Муха і Бджола», «Жаба і Віл». Визначний український байкар, поет. Викривальна і повчальна спрямованість байок письменника.

14. **Тарас ШЕВЧЕНКО.** Геніальний поет, мислитель, пророк національного відродження в Україні. Рання творчість. Перші поетичні твори баладного та елегійного жанрів («Причинна», «Думи мої...»). Історична тема («Іван Підкова», «Тарасова ніч», «Гайдамаки»). Вісь неперервності історичного часу («До Основ'яненка»). Поема («комедія») «Сон («У всякого своя доля...»)» і тогочасна суспільно-політична дійсність. «Кавказ». «І мертвим, і живим, і ненарожденним...». Продовження теми «земляків» у посланні. Тема жіночої долі у творчості Т. Шевченка («Катерина», «Наймичка», «На панщині пшеницю жала...», «Марія», «У нашій раї на землі...» та ін.). «Як умру, то поховайте...» («Заповіт») — твір, що єднає минуле, теперішнє і майбутнє. Історія його написання.

15. **Пантелеймон КУЛІШ.** «Чорна рада». Перший історичний роман в українській літературі.

16. **Марко ВОВЧОК.** «Інститутка». «Народні оповідання»; продовження теми народного життя в повісті «Інститутка».

17. **Іван НЕЧУЙ-ЛЕВИЦЬКИЙ.** «Кайдашева сім'я» — соціально-побутова повість-хроніка.

18. **Панас МИРНИЙ.** «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Перший соціально-психологічний роман в українській літературі. Співаторство з І. Біликом. Широта представлення народного життя.

19. **Іван КАРПЕНКО-КАРИЙ.** «Мартин Боруля». Жанрова різноманітність творів: трагікомедії («Сто тисяч», «Мартин Боруля»), сатирична комедія («Хазяїн»), соціально-психологічна драма («Безталанна»), історична трагедія («Сава Чалий»). І. Карпенко-Карий і «театр корифеїв». Драматургічне новаторство письменника.

20. **Михайло СТАРИЦЬКИЙ.** «Облога Буші». Пригодницький сюжет, драматизм історико-романтичної повісті «Облога Буші».

21. **Іван ФРАНКО.** «Гімн» («Замість пролога»), «Ой ти, дівчино, з горіха зерня», «Чого являєшся мені...», «Декадент», «Мойсей». Письменник, учений, громадський діяч. Багатогранність діяльності в українській культурі, її вплив на культурний і політичний розвиток України. Лірика збірки «З вершин і низин». Франкова концепція поступу людства, вираз незламного оптимізму («Гімн» («Замість пролога»). Поетична збірка «Зів'яле листя»: «Ой ти, дівчино, з горіха зерня», «Чого являєшся мені...». Місце любовної теми у творчості І. Франка. Поема «Мойсей» — одна з вершин творчості І. Франка. Проблематика твору: історичний шлях нації, визначна особистість як її провідник, пробудження національної свідомості, історичної пам'яті. **Проза І. Франка.** Новела «Сойчине крило» — жіноча доля в новітній інтерпретації.

22. **Михайло КОЦЮБИНСЬКИЙ.** «Intermezzo», «Тіні забутих предків».

Жанр новели у творчості М. Коцюбинського. Психологічна новела «Intermezzo» з жанровими ознаками «поезії у прозі». Повість «Тіні забутих предків». Фольклорне тло твору.

23. **Ольга КОБИЛЯНСЬКА.** «Земля». Її проза – модель раннього українського модернізму.

24. **Василь СТЕФАНІК.** «Камінний хрест». Новаторство письменника. «Камінний хрест» – психологічне розкриття теми еміграції.

25. **Леся УКРАЇНКА.** «Contra spem spero!», «І все-таки до тебе думка лине...», «Хвиля», «Стояла я і слухала весну...», «Уста говорять: “Він навіки згинув!..”», «Лісова пісня». Збірка поезій «На крилах пісень». Основні цикли поезій. Неоромантизм як основа естетичної позиції Лесі Українки. «Contra spem spero!» як світоглядна декларація сильної вольової особистості. Громадянська лірика («І все-таки до тебе думка лине...»). Пейзажна та інтимна лірика («Стояла я і слухала весну...», «Хвиля», «Уста говорять: “Він навіки згинув!..”»). Драма-феєрія «Лісова пісня».

26. **Микола ВОРОНИЙ.** «Іванові Франкові», «Блакитна Панна», «Інфанта», «Євшан-зілля». М. Вороний – ідеолог модернізації української літератури. Його творчість – перша декларація ідей і форм символізму.

27. **Олександр ОЛЕСЬ.** «З журбою радість обнялась...», «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!..». Неоромантичні, символістські тенденції у творчості («З журбою радість обнялась...»).

28. **Володимир ВИННИЧЕНКО.** «Момент». Прозові і драматичні твори. Поєднання в новелі «Момент» реалістичного змалювання дійсності та філософського підтексту (плинність життя, щастя людини, мить – частинка вічності тощо).

29. **Павло ТИЧИНА.** «Арфами, арфами...», «О панно Інно...», «Ви знаєте, як липа шелестить...», «Одчиняйте двері...», «Пам'яті тридцяти». Найбільший модерніст 1920-х років. Феномен «кларнетизму». Наскрізна оптимістична тональність, життєствердна настроєвість (зб. «Соняшні кларнети»). Художнє відтворення національно-визвольного пробудження народу, уславлення борців за вільну Україну («Пам'яті тридцяти»).

30. «Київські неокласики». **Микола Зеров** («Київ – традиція»), **Максим Рильський** («Молюсь і вірю...», «Солодкий світ!..»). Група «київських неокласиків». Їхнє творче кредо, орієнтація на традицію, класичну форму вірша. Мотиви пошуків душевної рівноваги, краси в житті та в душі, вітаїзм, сповідальність.

31. **Микола ХВИЛЬОВИЙ.** «Я (Романтика)». Участь у ВАПЛІТЕ, у дискусії 1925-1928 рр. «Я (Романтика)» – новела про добро і зло в житті та в душі.

32. **Юрій ЯНОВСЬКИЙ.** «Шаланда в морі», «Дитинство» (з роману «Вершники»). Роман у новелах «Вершники».

33. **Володимир СОСЮРА.** «Любіть Україну!», «Васильки», «Осінь» («Облітають квіти, обриває вітер...»). Патріотичний пафос вірша «Любіть Україну!».

34. **Валер'ян ПІДМОГИЛЬНИЙ.** «Місто». Світовий мотив підкорення

людиною міста, самоутвердження, інтерпретовані на національному матеріалі.

35. **Остап ВИШНЯ.** «Моя автобіографія», «Сом». Оптимізм, любов до природи, людини, м'який гумор як риси індивідуального почерку Остапа Вишні.

36. **Микола КУЛІШ.** «Мина Мазайло». Сатирична комедія «Мина Мазайло». Розвінчання національного нігілізму, духовної обмеженості на матеріалі українізації. Сатиричне викриття бездуховності обивателів, що зрікаються своєї мови, культури, родового коріння.

37. **Еміграційна література.** «Празька школа» української поезії та її представники. Євген Маланюк «Під чужим небом», «Стилет чи стилос?..». Художнє осмислення трагічної історії України, ностальгічні мотиви, філософічність поезій. Вірші про призначення поета і поезії.

38. **Іван БАГРЯНИЙ.** «Тигролови» як український пригодницький роман.

39. **Олександр ДОВЖЕНКО.** «Україна в огні», «Зачарована Десна». Відомий у світі кінорежисер, засновник поетичного кіно.

40. **Поети-шістдесятники.** **Василь Симоненко** «Задивляюсь у твої зіниці...», «Лебеді материнства», «Ти знаєш, що ти — людина...»; **Іван Драч** «Балада про соняшник»; **Ліна Костенко** «Страшні слова, коли вони мовчать...», «Українське альфреско», «Хай буде легко. Дотиком пера...», «Я вранці голос горлиці люблю...», «Недумано, негадано...», «Крила», «Маруся Чурай». Історико-фольклорна основа історичного роману у віршах «Маруся Чурай». Центральні проблеми: митець і суспільство, індивідуальна свобода людини.

41. **Василь СТУС.** «О землі втрачена, явився...», «Як добре те, що смерті не боюся я...». Поет, дисидент.

42. **Олесь ГОНЧАР.** «За мить щастя», «Залізний острів» (із роману «Тронка»).

43. **Григор ТЮТЮННИК.** «Три зозулі з поклоном». Образ любові як втілення високої християнської цінності, яка вивищує людину над прагматичною буденністю, очищає її душу.

44. **Українська історична проза.** **Павло Загребельний.** «Диво» (розділи: «Рік 992. Великий сонцестій. Пуца», «Рік 1004. Весна. Київ», «Рік 1004. Літо. Радогость», «Рік 1028. Теплінь. Київ», «Рік 1032. Київ», «Рік 1037. Осінній сонцеворот. Київ»). Загальна характеристика історичної прози.

45. **Сучасна українська література.** (огляд). Історико-культурна картина літератури кінця ХХ – початку ХХІ ст. (на шляху до нового відродження). Літературні угруповання (Бу-Ба-Бу, «Нова дегенерація», «Пропала грамота», «ЛуГоСад» та ін.). Творчість Г. Пагутяк, Ю. Андруховича, О. Забужко, І. Римарука, В. Слапчука та ін. Утворення АУП (Асоціації українських письменників). Постмодернізм як один із художніх напрямів мистецтва 1990-х років, його риси. Сучасні часописи та альманахи.

Рекомендована література

Література до розділу «Українська мова»

1. Козачук Г. О. Українська мова для абітурієнтів. – К. : Вища школа, 2007.
2. Кононенко П. П., Кадомцева Л. О., Мацько Л. І. Українська мова: посібник для вступників до вузів. – К., 1998
3. Сучасна українська літературна мова/ За ред. А.П. Грищенка. – К.: Вища школа, 2002.
4. Сучасна українська літературна мова/ За ред. М.Я. Плющ. –К.: Вища школа, 1994.
5. Український правопис / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. – К.: Наукова думка, 2003.
6. Ющук І. П. Практикум з правопису і граматики української мови: посібник. – К.: Освіта, 2012.

Література до розділу «Українська література»

1. Історія української літератури ХІХ століття: В 3-х книгах / За ред. Т. М. Яценка. – К., 1995.
2. Історія української літератури ХХ століття: В 2-х книгах. – К., 1995.
3. Наєнко М. Українське літературознавство: школи, напрями, тенденції. – К., 1997.
4. Полек В. Т. Історія української літератури ХVІІ ст. – К., 1999.
5. Полек В. Т. Історія української літератури Х-ХVІІІ століть. – К., 1994.
6. Терещенко В. М. Українська мова та література: навчально-практичний посібник. – Харків, 2012.